

– *A szénbányászat 150 éve Lengyelországban* c. tudományos ülészak;

– tanulmányút *Ausztriában, Rozsnyón és Selmezbányán*;

– részvétel *Bulgáriában a Bányászat és kohászat története Délkelet-Európában* c. rendezvénysorozaton.

A munkabizottság létszáma 1988-ban 50 fő volt. Vezetői:

Sillay Vilmos	1956–1976,
Székel Lajos	1976–1981,
Molnár László	1981–1985,
Benke István	1985-től.

Környezetvédelmi munkabizottság

A munkabizottság 1988. június 1-jén alakult. 1989-től környezetvédelmi vitauléseket tartott, és felmérte a feladatokat.

Aktívan közreműködött az 1990. június 4–5-én Gyöngyösön tartott 3. *Bányászati rekultiváció és környezetgazdálkodás* című konferencia lebonyolításában, melyet a *Magyar Agrártudományi Egyesülettel* és az *Erdészeti Egyesülettel* közösen rendezett a bányászati szakosztály mátraaljai szervezete. Itt három szekcióban folyt a munka, és 25 előadás hangzott el. A szekciók témái:

– I. A mezőgazdasági termelést érintő környezetgazdálkodás és környezetvédelem.

– II. A szilárdásvány-bányászat környezetvédelmi problémái.

– III. A fluidumbányászat környezetvédelmi kérdései.

A munkabizottság létszáma a megalakuláskor 20 fő volt, vezetője: dr. Schmieder Antal.

Ergonómiai munkabizottság

A bányászati szakosztály 1989. május 4-i veszprémi kihelyezett vezetőségi ülésén jelentette be a szakosztály elnöke, hogy megalakult a *bányászati ergonómiai munkabizottság*. Megalakítása azért volt időszerű, mivel nem mindegy, hogy az emberi erőforrás milyen testi és szellemi felkészültségű, és működésének milyenek a feltételei. A munka magasabb termelékenysége, főleg az emberi adottságoknak megfelelő munkafeltételektől és a munkakörnyezet kialakításának a bányászat igényeihez való illesztésétől függ. Ez az ergonómia feladata.

A bányászati ergonómiai munkabizottságban 1989 októberéig mintegy 20 orvos, vállalati igazgató és egyetemi tanár is tagságot vállalt, vezetőjévé Hegedűs Csabát választották. Első ülését a bizottság *Oroszlányban* tartotta 1989. december 6-án. Rendezvényeik:

1990. március 8-án *Pécsett*, az *Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézetében* kihelyezett munkabizottsági ülés;

1990. június 6-án *Oroszlányban* a helyi OMBKE-szervezettel közösen rendezett *VII. Országos bányabiztonsági konferencia*, melynek témája *Ergonómia és műszaki egészségvédelem a bányászatban*;

1990. október 29–31-én *Pécsett*, az *MTA Pécsi Bizottsága székházában* tartott *IV. Bányaegészségügyi és bányászati munkaéletteni konferencia* az *MTA osztály-*

közi bányaegészségügyi és bányászati ergonómiai tudományos bizottságával, a *Pécsi Akadémiai Bizottság bányaegészségügyi és bányászati ergonómiai munkabizottságával* közös szervezésben. A konferencia 45 előadásának fő témái:

– a foglalkozási betegségek, egészségügyi ártalmak (por, sugárzás stb.) megelőzése;

– a munkaéletten és az ergonómia jelentősége a bányászatban;

– a gépi adattárolás és adatfeldolgozás eredményei a bányaegészségügyi, munkaéletteni és ergonómiai vizsgálatokban.

A bányászati szakosztály helyi szervezetei

1949. évi megalakulásuktól *helyi csoport* néven szerepeltek 1981-ig, az alapszabály-módosításban *helyi szervezet* elnevezést kaptak. Működésüket ábécérendben ismertetem.

Borsodi szervezet

A miskolci székhelyű szervezet elődje a *borsod-gömöri osztály* volt, mely 1897-ben alakult. A borsodi szervezet már 1951-ben megalakult ugyan, de jelentősebb tevékenységet csak 1957-től folytatott. 1956 végéig mindössze három előadást és néhány kirándulást szerveztek. A szervezet tagsága többségében a *Borsodi Szénbányák* dolgozója. 1958-ra kialakult a szervezet munkamódszere, célkitűzéseik a vállalat technikai, technológiai és gazdasági fejlesztésére irányultak. 1958–1992 között a *borsodi szervezet* – az 1973 végén beleolvadt *ózdi szervezettel együtt* – mintegy 185 konferenciát, ankétot rendezett közel 600 előadással.

A teljesség igénye nélkül a *kiemelkedőbb nagyrendezvények*, melyek képet adnak a szervezet 35 éves munkájáról, az alábbiak voltak:

1959, dr. Kiss László vitaindító előadása a készülő új *bányatörvényről*;

1961, előadás a különböző *bányaszállításokról*, a *kőzetcsavarozásról*, az ózdi medencében folyó *rétegvíz-lecsapolásról* és elővíztelenítésről;

1962, ankét *Miskolcon* a *Gazdasági lehetőségek az érvényben lévő árrendszer mellett* és *Ormosbányán* a *Barnaszenek öngyulladására* címmel;

1963, előadóülés *Miskolcon* az egyetemi szervezettel közös rendezvényként az első tanszék *Selmezbányán* történt felállításának 200 éves jubileuma tiszteletére, melyen az *Energetikai szeneink bányászatának és mosásának kérdései* címmel hangzott el előadás;

1963, ankét *Edelényben* a *Rétegvíz elleni védelem* címmel;

1964, három napos országos konferencia *Miskolcon*, melynek előadásai a *műrevalóság földtani és bányaművelési vonatkozásai* köré csoportosultak. Az előadások anyagát könyvben is kiadták;

1965-ben nyitotta meg a *Borsodi Szénbányászati Tröszt* a *Jósvafői Békebarlang* gyógyhatású részét, mely alkalmából *jósvafőn* ankét keretében több előadás ismertette a barlang fölfedezését, felmérését, gyógyterápiáját és a kapcsolatos beruházásokat;

zül, hanem egyenletesen jól szervezett munkájával, az egyesületi élet minden területén végzett sokrétű tevékenységével, építő szándékú, kritikus állásfoglalásával is példát mutatott.

Rudabányai szervezet

A szervezet 1952-ben alakult. 1968-tól hozzá tartozott a régebben a *borsodi szervezet* keretében működő, 1963-ban alakult *hegyaljai alcsoport* is, mely 1987-től önálló helyi szervezet lett. A *rudabányai szervezet* tagsága tehát 20 éven keresztül két területen, *Rudabányán* és *Mádon* tevékenykedett, és az OÉA *Rudabányai*, valamint *Hegyaljai Műveinek* műszaki dolgozói fogta össze. Az előadások témáinak döntő többsége így e két mű termelési, fejlesztési, földtani és gazdasági kérdéseire kapcsolódott. A *vasérctermelés* 1985. évi megszüntetése következtében Rudabányán termékszerkezet-váltásra került sor. Ebben a munkában, valamint a bányabezárással kapcsolatos feladatokban a szervezet tagjai közül sokan működtek közre. 1987-ben egy öt fős bizottság – a szervezet tagjai – készítették el a *Rudabányai Ércbánya zárójelentését* is.

A termékszerkezet-váltás részeként a tagság készítette el az *új gipszbánya és gipszelemgyártó üzem* terveit, de közreműködött a *gipszégető*, a *gipszperlit hőszigetelő* és *belső vakolatgyártó üzem* terveinek elkészítésében, és kivitelezésében is. Ugyancsak igen értékes munkát végzett a kohászati igényeket kielégítő *kerámialapka-gyártó üzem* tervezésében és kivitelezésében, amely a kerámialapok importját váltotta ki.

Az 1975-ben életre hívott és azóta is működő *műszaki klub* – a szabadidő hasznos eltöltésén túlmenően – szervezett, de kötetlen fórumot biztosított az időszerről üzemi problémák eszmecserejének.

A több, mint 30 éve létesített, és 1965-ben megnyitott *Érc- és Ásványbányászati Múzeum* létrehozásában, fejlesztésében a fiatalon elhunyt *Murvai László* vezetésével igen sokat tett a szervezet tagsága. Jelentős eredményeket ért el a hagyományápolást célzó kulturális rendezvények megszervezése terén is.

1965-ben, az *aggteleki Baradla-barlangban* a *Debreceni Filharmónikusok* közreműködésével a rudabányai szervezet rendezte az *első föld alatti barlanghangversenyt*, melyet azóta sok hasonló követett.

1969-ben a *Perkupai bányáuzem* egyik fejtési kamrájában került sor az *első föld alatti szakestélyre*. 1972-ben és 1974-ben az *aggteleki cseppkőbarlangban* rendeztek az I. és V. éves bányamérnök-hallgatók részére örökre emlékezetes szakestélyeket.

Több országos *nagyrendezvény* is fűződik a *rudabányai szervezet* munkásságához. A nevezetesebbek a következők:

1965, *Országos érc- és ásványbányászati konferencia*. A három napos nagyrendezvény keretében ünnepelték a *rudabányai vasércbányászati és Rudabánya bányaváros* alapításának 600. évfordulóját is;

1973, *Országos múzeumi ankét* külföldi résztvevőkkel;

1974, *Telkibányán* ünnepi rendezvénnyel emlékeztek meg az *Aranygombos Telkibánya* 700. évfordulójáról. Ez alkalommal rendezték meg az *I. bányász-er-*

dész találkozót is, melyet 1982-ben és 1987-ben megismételtek. Az 1987-es találkozón *kopjafát* állítottak azon *elhunyt bányász és erdész* tagtársak emlékére, akik sokat tettek a bányász-erdész barátság elmélyüléséért. A kopjafán eddig három név van bevésve: *Murvai László bányász* 1984, *Ubitz Gyula erdész* 1986, *Bics István bányász* 1987;

1980, emlékülés a *nagyüzemi vasércbányászati 100. évfordulóján*;

1987, *Mádon* emlékülés a hazai bentonitbányászati megindulásának 50. évfordulója alkalmából;

1987. szeptember 4-én *Rudabányán* ünnepelték a *Felsőmagyarországi Bányavárosok Közössége* megalakulásának 500. évfordulóját. Az ünnepségen részt vettek az alapító bányavárosok; *Igló, Szomolnok, Jászó, Dobsina, Rozsnyó, Telkibánya* és *Rudabánya* tanácselnökei, az *iglói bányakapitányság* vezetője, valamint *Szomolnok, Igló* és *Rozsnyó* bányáuzemeinek képviselői.

A helyi szervezet többször indított tanulmányutat *Csehszlovákiába, Lengyelországba*, itthon pedig *Sopronba, Pécsre, Tatabányára, Oroszlányba, Kincsesbányára, Recskre, Mádra* és *Egerbe*.

A szervezet taglétszáma 1952-ben 38, 1971-ben 72, 1986-ban 85, 1990-ben 36 fő volt. Vezetői:

elnök		
	<i>Moser Károly</i>	1952–1957,
	<i>Hronszky Rudolf</i>	1957–1959,
	<i>Bics István</i>	1959–1986,
	<i>dr. Balla László</i>	1986–1990,
	<i>Szabó József</i>	1990-től,
titkár		
	<i>dr. Balla László</i>	1952–1960,
	<i>Blitzer György</i>	1960–1990,
	<i>Sóvágó Gyula</i>	1990-től.

Szénbányászati központi (tröszt) szervezet

Az OMBKE elnöksége 1976 őszén a bányászati szakosztály keretén belül önálló szervezet létrehozását határozta el az akkor *Tatabányán* működő *Magyar Szénbányászati Trösztben* dolgozó egyesületi tagok társadalmi összefogására. A Tröszt dolgozóinak mintegy fele ugyanis autóbusszal járt lakóhelyéről munkahelyére, és a munkahelyi önálló szervezet tágabb lehetőséget nyújtott így az egyesületi életbe való bekapcsolódáshoz. Az 1976. november 17-én 81 fővel alakult szervezet alapvető célkitűzésének a tagok szakmai fejlődését, a hatékonyabb tudományos-társadalmi tevékenység elősegítését és a bányász összetartozás erősítését tekintette. A szervezet működését előbb az 1980. és 1982. év végén végrehajtott szervezeti változások befolyásolták kedvezőtlenül, majd az 1987-től megindult szénbányászati leépítés el is lehetetlenítette. 1980 végével megszűnt a *Magyar Szénbányászati Tröszt*, majd ezt soron követték az egyre kisebb létszámú és hatáskörű új szervezetek: a *Szénbányászati Koordinációs Központ* és a *Bányászati Egyesülés*, valamint leányvállalatai: a *Szénbányászati Információs Szolgálat*, a *Bányászati Információs és Számítástechnikai Társaság*, a *Bányászati Technológiai Társulás* stb. Ezeknek az utódszervezeteknek a működési székhelye